

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ МАЙСТЕР-КЛАСУ У ВОКАЛЬНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

У статті розглядається інноваційна авторська технологія вокального майстер-класу, побудована на діалогічній стратегії спілкування викладача зі студентами і є сукупністю послідовних, цілеспрямованих мистецько-педагогічних дій, орієнтованих на модифікацію змісту, оновлення організаційних форм і методів вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Доведено, що поетапний процес функціонування вокального майстер-класу в закладі вищої педагогічної освіти вдосконалює вокально-педагогічну майстерність студентів через трансляцію викладачем ефективних механізмів власної виконавсько-педагогічної діяльності та створення відповідних умов для розвитку особистісних якостей учасників і набуття ними необхідних фахових компетентностей.

Ключові слова: *освітні інновації; педагогічні технології; майстер-клас; професійні компетенції; майбутні вчителі музичного мистецтва; вокальна підготовка.*

Постановка проблеми. В умовах модернізації вітчизняної освіти великого значення набувають педагогічні умови підготовки фахівців, спроможних реалізувати у власній діяльності професійні компетентності. Інноваційність освіти належить до пріоритетних напрямів державної політики України в контексті інтеграції до європейського та світового освітнього простору. Цей процес вимагає переоцінки пріоритетів професійного розвитку педагогічних працівників, відбору стратегій педагогічних дій, засобів, методів і технологій навчання й виховання дітей і молоді. Зокрема, перед закладами вищої освіти постає завдання модернізації змісту навчання, розробки й упровадження освітніх інновацій, створення умов для підготовки фахівця, здатного до «ефективного виконання завдань інноваційного характеру, відповідного рівня професійної діяльності» (Закон України «Про вищу освіту», 2014).

Реформування системи мистецької освіти є неможливим без оновлення змісту, форм і технологій фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, зокрема їхньої вокальної підготовки, оскільки саме вчителі мистецьких дисциплін є носіями культурних цінностей, художньо-естетичного світогляду, провідниками новітніх ідей і поглядів у царині національної та світової культури. Значну роль у цьому процесі відіграють педагогічні інновації, що дозволяють створити умови для організації навчального процесу на засадах компетентнісного та особистісного підходів, урахувуючи можливості конкретної особи, що навчається, її інтелектуальних, художньо-творчих можливостей, коректувати навчальний матеріал відповідно до умов, що склалися.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науково-практичних доробках С. Сисоевої (2011), Т. Туркоти (2011), Л. Лук'янової, О. Аніщенко (2013), Т. Сорочан, М. Скрипник (2016), М. Вовк, Ю. Грищенко, С. Соломахи, Л. Султанової, Н. Філіпчук (2019), Г. Селевка (2004) розглядаються питання впровадження інноваційних технологій у вищій школі. Проблема вокально-хорової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва розкрито в теоретико-методичних працях А. Болгарського, Г. Сагайдака (1987), Н. Гребенюк (1999), Л. Дмитрієва (2007), Н. Овчаренко (2006) тощо. Водночас проблема впровадження інноваційних технологій, зокрема вокального майстер-класу, у процес вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва не була предметом цілісного теоретичного аналізу.

Метою статті є висвітлення інноваційних можливостей технології майстер-класу у вокальній підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва в системі закладів вищої педагогічної освіти.

Методи дослідження. У процесі дослідження та підготовки статті використовувались такі методи: аналіз, порівняння та узагальнення для виявлення особливостей вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва; теоретичного обґрунтування і практичного розроблення інноваційної технології вокального майстер-класу; систематизація педагогічних умов її функціонування в закладах вищої педагогічної освіти.

Виклад основного матеріалу. Впровадження компетентнісної парадигми в мистецькій освіті має інноваційний характер, що орієнтує майбутніх учителів музичного мистецтва на формування в них здатності до розвитку та творчого використання її у професійній діяльності. Підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва в закладах вищої освіти є цілісним, багатоаспектним освітнім процесом, спрямованим на забезпечення їхньої готовності до музично-педагогічної діяльності, що вимагає формування у студентів певних професійних компетенцій. Останнє передбачає залучення широкого кола мистецьких дисциплін, організацію освітнього процесу на основі компетентнісного, культурологічного, аксіологічного підходів, набуття практичного досвіду мистецько-педагогічної діяльності. Чільне місце в цьому процесі належить різним видам співочої діяльності: хоровому, ансамблевому й сольному співу.

Вокальна підготовка спрямована на розвиток уміння майбутніх учителів музичного мистецтва формувати співацьку культуру дітей і молоді. У цьому контексті зростає потреба в розробці та впровадженні інноваційних технологій навчання співу. Проблему формування вокально-педагогічної компетентності досліджували А. Болгарський і Г. Сагайдак (1987), Н. Гребенюк (1999), Л. Дмитрієв (2007), Н. Овчаренко (2006) та ін.

А. Болгарський (1987) переконує, що вокально-хорова діяльність вимагає розвитку слухового та динамічного відчуття; відчуття певного способу звуковидобування (штрихів); відчуття тембрового забарвлення голосів; відчуття метро-ритмічної організації звуків у часі. На думку вченого, якість вокально-хорової діяльності залежить від рівня володіння вокальною технікою, зокрема співацькою поставою, вокальним диханням, звукоутворенням, інтонацією, чіткою артикуляцією, дикцією, художньою виразністю, володінням вокальними позиціями – у мікстовому, грудному і головному регістрах (Болгарський, Сагайдак, 1987, с. 17-20).

Н. Гребенюк (1999) вважає, що вокально-виконавська діяльність зумовлена не тільки індивідуальністю співака, а й особливостями розвитку його творчого потенціалу, адже спів – це неперервний і логічний рух голосу, що визначається смыслом

музичного твору. Вокально-виконавська творчість, зазначає вчена, взаємообумовлена і взаємопов'язана з вокально-педагогічною, яка є умовою її ефективного формування. Процес розвитку професійних компетентностей вокалістів базується на трьох основних якісних характеристиках: голос співака («інструмент у собі»); вокальна фіксація (психофізіологічний комплекс індивідуальності співака); емпатія (здатність до співпереживання та ступінь емоційної чутливості) (Гребенюк, 1999, с. 76).

На думку Н. Овчаренко (2006), ефективність процесу формування професійної компетентності полягає в засвоєнні теоретичних основ вокального виконавства; вивченні закономірностей функціонування голосового апарату; розвитку природних вокальних і загальних музичних здібностей студентів на індивідуальних заняттях із постановки голосу (сольного співу, вокального класу); формуванні вокально-виконавських та інтерпретаторських умінь студентів на кращих зразках вітчизняної і зарубіжної вокальної музики; опануванні навичок сценічної культури та артистизму (Овчаренко, 2006).

Л. Дмитрієв (2007) під вокальною підготовкою розуміє процес становлення та вдосконалення вокального голосу, оволодіння вокально-технічними навичками, як-то: постановка співацького дихання, вірної співацької позиції голосового апарату, формування повноцінного тембрового діапазону, освоєння основних видів академічного звуковедення, співацької артикуляції, формування вмінь вираження художньо-сценічного образу вокального твору, розвиток професійного вокального слуху, музичної пам'яті, художнього смаку в комплексі з вирішенням художньо-виконавських завдань тощо (Дмитрієв, 2007, с. 158-164).

Отже, аналіз літературних джерел дає можливість стверджувати, що більшість дослідників і практиків мистецької освіти переконані в тому, що формування вокальних компетенцій майбутніх учителів музичного мистецтва на заняттях із вокального класу є одним із базових компонентів їхньої фахової підготовки.

Процес формування вокальних компетенцій здійснюється під час вивчення дисциплін «Вокальний клас» («Постановка голосу»), «Основи вокальної методики», «Методика викладання

вокалу» та ін. Результатом цього процесу має стати не тільки оволодіння основами співацького дихання, вірною позицією, різними видами голосоведення, динамікою, співацькою орфо-епією, артикуляцією та чіткою дикцією з метою технічно досконалого та артистичного виконання музичного твору, а й уміння аналізувати та інтерпретувати вокальний твір, що необхідно для створення й адекватного вираження його художнього образу, смислу й емоційного змісту. Важливою компетентністю майбутніх учителів музичного мистецтва є здатність до практичного використання набутих знань і вмінь у ході власної виконавсько-просвітницької та педагогічної діяльності.

Визначені компетентності й чинники успішної реалізації вокально-педагогічної творчості актуалізують потребу в інноваційних формах, методах і технологіях навчання співу у фаховій підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва на факультетах мистецтв педагогічних університетів. Інноваційна діяльність учителя музики є сукупністю послідовних, цілеспрямованих мистецько-педагогічних дій, орієнтованих на модифікацію змісту, оновлення організаційних форм і методів вокального виховання, вивершення навчального процесу на новий якісний рівень.

Інноваційні освітні технології будуються на *діалогічній стратегії* спілкування педагога з учнями (студентами), що орієнтує останніх на пошук ціннісних смислів у процесі спільної творчої діяльності, коли педагог виступає в ролі помічника – консультанта, який здійснює інформаційне забезпечення самостійного пошуку учнів (студентів), корекцію і контроль набутих знань, умінь і навичок. Особливо актуальною ця стратегія є для мистецької освіти, оскільки «мистецтво виступає як відкрита система, яка доопрацьовується у свідомості того, хто сприймає його. Отже, художнє сприйняття, художнє пізнання не зводиться до засвоєння вже відомих істин, а є особливою співтворчістю, діалогом культур митця і сприймаючої особистості. У педагогічному сенсі це діалог культур митця, педагога й учня, що в мистецькій співтворчості народжує нове ціле – художній смисл, міфолого-символічне трактування, художнє світовідчуття» (Соломаха, 2013, с. 62).

Однією з найбільш ефективних інноваційних технологій навчання співу, яка побудована на діалогічній стратегії спілкування викладача зі студентами, є технологія майстер-класу. *Майстер-клас* (від англ. *master class*) – метод навчання та конкретне заняття з удосконалення практичної майстерності, що проводиться фахівцем у певній галузі творчої діяльності (музики, образотворчого мистецтва, літератури, режисури, акторської майстерності, дизайну тощо) для фахівців, що досягли достатнього рівня у певній сфері діяльності. Майстер-клас є також однією з ефективних форм поширення власного педагогічного досвіду. *Формами проведення майстер-класу* можуть бути: лекції викладача-майстра; семінарські заняття; практичний показ у дії сучасних форм і методів навчання і виховання; відкрите заняття (урок); тренінги; практикуми; моделювання; консультації; самостійна робота слухачів щодо опрацювання рекомендованої літератури, застосування в навчально-виховному процесі окремих методів, прийомів, засобів навчання, елементів інноваційних технологій (Технології навчання дорослих в умовах формальної і неформальної освіти: практичний посібник, 2019, с. 90-91).

При час підготовки майстер-класу слід звертати увагу на те, що в технології його проведення головне – не повідомити й засвоїти інформацію, а передати способи діяльності, чи то прийом, метод або технологія. Передати продуктивні способи роботи – одне з найважливіших завдань для педагога, який проводить майстер-клас. Позитивним результатом майстер-класу можна вважати той, що виражається у формуванні мотивації до самоосвіти, самовдосконалення, саморозвитку. *Майстер-клас* – успішна технологія + компетентний фахівець + доступність для колег + інтерактивність. Структура майстер-класу різної спрямованості будується за принципом, що відбиває логіку процесу пізнання: уведення нових знань, засвоєння знань, рефлексія (Постельняк, 2009).

У пошуках шляхів удосконалення процесу вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва на базі кафедри музики факультету педагогіки, психології та соціальної роботи Чернівецького національного університету імені Юрія

Федьковича була розроблена інноваційна технологія вокального майстер-класу, яка реалізується за правилами інтенсивної інтерактивної взаємодії учасників через імпровізацію, інтерпретацію, поєднання вже знайомих форм і методів із освоєнням нових прийомів і технік. У процесі проведення майстер-класу відбувається інтеграція знань і вмінь, набувається досвід художньо-естетичного сприйняття творів вокального мистецтва та їх творчого виконавства.

Головним завданням майстер-класу як форми організації освітнього процесу є презентація накопиченого викладачем досвіду, яка систематизує педагогічні дії майстра та учасників мистецько-педагогічної майстерні. Дидактичними завданнями кожного з майстер-класів є відпрацювання певних задач навчальних програм дисциплін: «Вокальний клас», «Основи вокальної методики», «Методика викладання вокалу» тощо. Учасники майстерні мають змогу відкрити для себе нові знання, засвоїти успішні способи вирішення педагогічних задач, відпрацювати досвід мистецько-педагогічної діяльності в межах визначеного викладачем предметного змісту.

Вокальний майстер-клас базується на *принципах* педагогіки успіху, діалогу та відкритості міжособистісної комунікації, активізації продуктивного досвіду, партнерства, взаємообміну.

Презентація накопиченого досвіду вимагає від викладача високопрофесійної вокально-педагогічної компетентності як загальної науково-методичної, так і вокально-виконавської. Викладачу-майстру важливо не тільки знати основні чинники ефективної реалізації цієї форми роботи зі студентами, а й володіти навичками чіткої організації освітнього процесу в ході майстер-класу, професійно використовуючи як традиційні форми і методи навчання вокалу, так і способи системного реагування на практичні проблеми і труднощі через втілення діалогової стратегії міжособистісної комунікації учасників майстер-класу, підвищення пізнавальної мотивації та зацікавленості в колективному вирішенні творчих завдань, створення загальної емоційно-позитивної атмосфери.

Викладач може обирати будь-які форми, методи і прийоми показу, які демонструватимуть авторську методичну систему,

засновану на оригінальних ідеях актуалізації культурно-мистецьких, науково-педагогічних і методичних шляхів підвищення продуктивності його педагогічної дії. Основне завдання педагога-майстра полягає у визначенні найбільш ефективного способу демонстрації авторського досвіду.

У майстер-класі можуть брати участь як студенти – майбутні вчителі музичного мистецтва, так і викладачі університету, студенти та викладачі фахового мистецького коледжу, вчителі закладів загальної середньої освіти, батьки тощо. Майстрами можуть бути також студенти старших курсів, магістранти, які мають досвід виконавської та педагогічної практики.

Показниками якості організації та проведення майстер-класу з вокалу є наукова ґрунтовність методологічної концепції, методичність, інноваційність, оптимальність проблемного запиту, продуктивність і раціональність, технологічність, інтерактивність, гарантованість індивідуального підходу до кожного учасника майстерні, авторський стиль виконання вокального твору, аналіз результатів діяльності тощо.

Проведення вокального майстер-класу здійснюється поетапно. **Перший (підготовчий) етап** передбачає накопичення досвіду самостійного пошуку необхідної інформації та творчого її застосування. Підготовчий етап сприяє формуванню когнітивного компоненту професійної компетентності вокаліста й спрямований на отримання системних знань у галузі мистецтва, стимулювання інтересу до ознайомлення з різними стилями, жанрами, видами вокального мистецтва.

На першому етапі доцільно використовувати методи проблемного, активного, інтерактивного навчання, як-то: «Мозковий штурм», «Мистецький пінг-понг», евристичний метод, дискусія, метод інтонаційно-стильового осягнення твору, метод пластичного інтонування, кейс-технологія «Музична скринька», метод вільних асоціацій, емоційного стимулювання та емпатії. Вони, як правило, широко використовуються у вирішенні художньо-творчих завдань, оскільки вимагають величезної фантазії та уяви. Ці методи сприяють активізації фантастичних образів і уявлень, призводять до зняття смислових бар'єрів і пошуку оригінальних ідей у процесі «втілення» в художній образ

вокального твору. Відбувається накопичення у студентів асоціативного фонду, освоєння різних типів вербальної інтерпретації (музикознавчої, художньо-педагогічної) творів.

Пояснимо методичні основи авторської технології вокального майстер-класу на прикладі роботи над баладою Ф. Шуберта на вірші Й. В. Гете «Вільховий король» (Дерда, 2011).

Перед майстер-класом проводиться проблемний семінар або семінар «Мозковий штурм», завданням якого є робота над вокальною баладою Ф. Шуберта на вірші Й. В. Гете «Вільховий король». Студенти отримують завдання самостійно підготувати інформацію про жанр, форму, художній стиль, авторів балади. Для її збору майбутнім учителям пропонується використовувати кейс-технологію «Музична скринька». На семінарі викладач і студенти спільно аналізують зібрані матеріали за допомогою різних активних, проблемних та інтерактивних методів. Проілюструємо на прикладі використання методу «Незакінчені речення». Викладач: *«Виконайте завдання, закінчіть речення»:* Балада – це...; Вокальній баладі притаманні такі характерні особливості...; Музичні балади писали композитори...; Ф. Шуберт написав баладу «Вільховий король» у стилі...; Романтизм це стиль, у якому...; Фантастичний сюжет – ознака романтизму, оскільки...; У баладі Ф. Шуберта панує художнє світовідчуття...; Автор передає художнє відчуття через музичні прийоми...; Музична характеристика героїв виражена інтонаціями...: Інтонації героїв виконавець передає через вокальні прийоми...

У ході практичного заняття викладач пропонує прослухати аудіозапис балади Ф. Шуберта. Він налаштовує студентів на сприйняття твору, пропонуючи зосередитися на виразних прийомах і засобах, які використовує автор із метою втілення художнього образу і смислу балади, а саме: стрімкий, швидкий темп – в акомпанементі безперервний октавний дріб із остинатним тріольним ритмом, що передає шалений галоп коня; контрастна динаміка і лад; відповідний характер інтонацій героїв – то ласкавий, заворожуючий, то грізний, злий, страшний у вільхового короля, натомість у інтонаціях батька відчувається тривога, передчуття трагедії, загибелі, а у хворого хлопчика

жалісне благання про допомогу, малосекундні інтонації, що передають наляканість, жах тощо. Вигуки дитини проводяться тричі в рефренній формі з підвищенням теситури голосу і тональним поступом вгору (g-moll, a-moll, h-moll), що створює напругу і драматизм. Фрази вільшаного короля звучать у мажорі (B-dur, C-dur), що в порівнянні з мінорним ладом інтонацій хлопчика і батька підсилює драматичний ефект.

Потім викладач разом із студентами обирають методи аналізу твору та його художньо-педагогічної інтерпретації.

Другий (виконавський) етап майстер-класу є безпосередньо презентацією виконання вокального твору викладачем-майстром. На цьому етапі педагог демонструє власну вокальну та художню майстерність, набуті в концертній діяльності. Цей етап також можна назвати емоційним, оскільки він спрямований на розвиток емпатії як професійної якості вокалістів. Викладач під час виконання твору намагається показати студентам широку палітру емоційних станів і багатство виразних засобів – мімікою, жестами, пластикою, вокальним диханням, звукоутворенням, інтонацією, чіткою артикуляцією, дикцією, художньою виразністю, емоційно яскраво розкриває художній образ вокального твору. Майстерність викладача виявляється в умінні донести до студентів художньо-естетичний зміст і смисл вокального твору. «Живе» виконання та інструментальний супровід (фортепіано, скрипка, флейта та ін.) викликають у майбутніх учителів музичного мистецтва інтерес до вокального мистецтва, розвивають вокальний слух і музичну пам'ять, виховують художній смак, стимулюють їхню потребу в самовираженні та самореалізації у виконавській діяльності.

Методичний приклад. Безпосередньо перед виконанням вокальної балади Ф. Шуберта на вірші Й. В. Гете «Вільховий король» викладач звертає увагу студентів на те, які вокально-технічні прийоми він використовує для втілення художнього образу твору (співацька постава, вокальне дихання, звукоутворення, інтонація, широкий тембровий діапазон, артикуляція, дикція, художня виразність і т. ін.). Після виконання твору відбувається фасилітована дискусія, у якій студенти за підтримки

викладача обговорюють майстерність виконання твору, якої досягнуто за допомогою вокально-технічних прийомів.

Мета творчої роботи майстра на цьому етапі – збагачення досвіду студентів через сприйняття вокального мистецтва, художню інтерпретацію твору, розвиток емпатії, формування вокальної техніки. Це своєрідна художня лабораторія майстра, де він передає свій досвід і майстерність, вокальні традиції, прийоми і технічні «родзинки» виконання твору. У лабораторії майстер-класу відбувається переживання й осмислення вражень, почуттів, формується здатність до глибокого осягнення смислу мистецтва, виявлення власного ставлення до художнього образу твору, розвивається стиль педагогічного спілкування в процесі діалогу «викладач → твір мистецтва → студенти → викладач».

На другому етапі використовуються методи ілюстрації, показу, художньо-педагогічної інтерпретації творів, пластичного інтонування, порівняння, творчих завдань, бесіди, фасилітованої дискусії тощо.

Висновки. Отже, в ході вокального майстер-класу студенти набувають комплексних знань і вмінь вокально-виконавської майстерності, художньо-педагогічної інтерпретації та втілення художнього образу вокальних творів, художньо-естетичного сприйняття мистецтва, досвід мистецько-педагогічної та виконавсько-просвітницької діяльності тощо. Використання інноваційних технологій у процесі вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва сприяє формуванню їхньої мотивації до постійного вдосконалення власної педагогічної майстерності, прагненню досягти довершеності у вокальному мистецтві та педагогічному керівництві загальною музичною освітою та естетичним вихованням учнів.

Перспективи подальших досліджень. Стаття не вичерпує всього кола порушених питань. У подальших роботах необхідно дослідити інноваційний досвід формування вокально-виконавської майстерності майбутніх учителів музичного мистецтва через використання методів художньої ілюстрації словесних пояснень, інтонаційних вправ, інтерпретаційно-творчих завдань, ситуаційних ігор, комплексних вокальних тренінгів тощо.

Список використаної літератури

- Болгарський А. Г., & Сагайдак Г. М. (1987). *Хоровий клас і практика роботи з хором*. Київ.
- Вовк, М. П., Філіпчук, Н. О., Грищенко, Ю. В., Соломаха, С. О., & Султанова Л. Ю. (2019). *Технології навчання дорослих в умовах формальної і неформальної освіти: практич. посіб.* Київ.
- Гребенюк, Н. Є. (1999). *Вокально-виконавська творчість: психолого-педагогічний та мистецтвознавчий аспекти*. Київ: НМАУ ім. П. І. Чайковського.
- Дерда, І. М. (Упоряд.). (2011). Франц Шуберт. «Вільховий король». *Вокальна балада на вірші Й. В. Гете: освітньо-навч. репертуарний посіб.* (Д. Загула, перекладач). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т.
- Дмитриєв, Л. Б. (2007). *Основы вокальной методики*. Москва: Музыка.
- Лук'янова, Л. Б., Аніщенко, О. В., Сігаєва, Л. Є., Зінченко, С. В., Баніт, О. В., & Дорошенко Н. І. (2013). *Сучасні технології освіти дорослих*. Кіровоград: Імекс-ЛТД.
- Овчаренко, Н. А. (2006). *Основы вокальной методики: наук.-метод. посіб.* Кривий Ріг: Видавничий дім.
- Постельняк, А. І. (2009). *Майстер-клас в системі методичної роботи з педагогічними кадрами*. Кіровоград: Вид-во КОІППО імені Василя Сухомлинського.
- Про вищу освіту. Закон України від 1 липня 2014 року № 1556 – VII (2004). *Відомості Верховної Ради України* від 19.09.2014 р., 37-38, 2716, ст. 2004. Взято з http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18_15
- Селевко, Г. К. (2004.). Компетентности и их классификация. *Народное образование*, 4, 138-145.
- Сисоєва, С. О. (2011). *Інтерактивні технології навчання дорослих*. Київ: ЕКМО.
- Соломаха, С. О. (2013). *Розвиток педагогічної майстерності викладачів музичного мистецтва та світової художньої культури*. Кіровоград: Імекс-ЛТД.
- Сорочан, Т. М., & Скрипник, М. І. (Упоряд.). (2016). *Технології професійного розвитку педагогів*. Київ: ДВНЗ «Ун-т менедж. освіти».
- Туркот, Т. І. (2011). *Педагогіка вищої школи*. Херсон.

Ivan Derda

USE OF MASTER CLASS TECHNOLOGY IN VOCAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF MUSIC ART

The article considers the step - by - step process of vocal work with students in the conditions of professional training of future teachers of music art in modern higher school. The author is convinced that the future teacher of music, as a bearer of national and world cultural traditions and artistic and aesthetic values, is called to play a unique role in the formation and development of artistic and aesthetic worldview of students, their spiritual culture, and understanding of beauty. A prominent place in this process belongs to the skill of performing vocal works by future teachers of music, which combines painstaking work on poetry and musical texts that form a single meaning of the work - its artistic image.

Readers are offered an innovative author's technology of vocal master class, based on a dialogic strategy of communication between teacher and students and is a set of consistent artistic and pedagogical actions aimed at updating, modifying the content, organization, forms, and methods of vocal education, adapting the learning process to a new, high-quality productive level.

The technology of the vocal master class is implemented according to the rules of intensive interactive interaction of participants due to improvisation, interpretation, a combination of already familiar forms and methods with the development of new techniques and techniques. In the process of conducting a master class, there is a collective integration of knowledge and skills, the experience of artistic and aesthetic perception of works of the vocal art, and their creative performance.

The main task of the master class as a form of organization of the educational process is the presentation of the experience gained by the teacher, which determines a new, innovative system of organization of pedagogical actions of the master and participants of the art-pedagogical workshop.

The technology of vocal master class should be considered as a process and result of students mastering a holistic system of psychological and pedagogical and specifically professional - methodological, theoretical and methodological knowledge, skills, elements of pedagogical, vocal and performing techniques that provide a high level of the professional activity of future music teachers.

The step-by-step process of functioning of vocal master class considered in the article testifies to the orientation of pedagogical action of the teacher on system and rationality for the purpose of increase of skill of vocal and pedagogical activity of future teachers of music through the translation of effective mechanisms of own performing and pedagogical activity, and their acquisition of the necessary professional competencies.

Keywords: *educational innovations; pedagogical technologies; master class; professional competencies; future teachers of music art; vocal training.*

References

- Bolharskyi A. H., & Sahaidak H. M. (1987). *Khorovyi klas i praktyka roboty z khorom* [Choral class and practice of working with the choir]. Kyiv: Musical Ukraine [in Ukrainian].
- Derda, I. M. (Ed.). (2011). *Frants Shubert. "Vilkhovyi korol". Vokalna balada na virshi Y. V. Hete. Osvitno-navch. repertuarnyi posib* [Franz Schubert. "Alder King". Vocal ballad based on poems by J. V. Goethe. Educational and repertoire manual (D. Zagul trans.)]. Chernivtsi: Chernivetskyi nats. un-t. [in Ukrainian].
- Dmitriev, L. B. (2007). *Osnovy vokalnoj metodiki* [Fundamentals of vocal techniques]. Moscow: Muzyka [in Russian].
- Hrebeniuk, N. Ye. (1999). *Vokalno-vykonavska tvorchist: psykholohopedahohichnyi ta mystetstvoznavchyi aspekty* [Vocal-performing creativity: psychological-pedagogical and art-scientific aspects]. Kyiv: NMAU im. P. I. Chaikovskoho [in Ukrainian].
- Luk'ianova, L. B., Anishchenko, O. V., Sihaieva, L. Ye., Zinchenko, S. V., Banit, O. V., & Doroshenko N. I. (2013). *Suchasni tekhnolohii osvity doroslykh* [Modern technologies of adult education]. Kirovohrad: Imeks-LTD [in Ukrainian].
- Ovcharenko, N. A. (2006). *Osnovy vokalnoi metodyky: nauk.-metod. posib.* [Fundamentals of vocal technique]. Kryvyi Rih: Vydavnychiy dim [in Ukrainian].
- Postelniak, A. I. (2009). *Maister-klas v systemi metodychnoi roboty z pedahohichnymy kadramy* [Master class in the system of methodical work with pedagogical staff]. Kirovohrad: Vyd-tstvo KOIPPO imeni Vasylia Sukhomlynskoho [in Ukrainian].
- Pro vyshchu osvitu. Zakon Ukrainy vid 1 lypnia 2014 № 1556 – VII [About higher education. Law of Ukraine of July, 1, 2014 № 1556 – VII]. (2004). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Information of the Verkhovna Rada] vid 19.09.2014 r., 37-38, 2716, st. 2004. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> 15 [in Ukrainian].

- Selevko, G. K. (2004.). Kompetentnosti i ih klassifikacija [Competencies and their classification]. *Narodnoe obrazovanie*, 4, 138-145 [in Russian].
- Solomakha, S. O. (2013). *Rozvytok pedahohichnoi maisternosti vykladachiv muzychnoho mystetstva ta svitovoi khudozhnoi kultury [Development of pedagogical skills of teachers of music art and world art culture]*. Kirovohrad: Imeks-LTD [in Ukrainian].
- Sorochan, T. M., & Skrypnyk, M. I. (Ed.). (2016). *Tekhnolohii profesiinoho rozvytku pedahohiv [Technologies of professional development of teachers]*. Kyiv: DVNZ "Unit menedzh. osvity" [in Ukrainian].
- Sysoieva, S. O. (2011). *Interaktyvni tekhnolohii navchannia doroslykh [Interactive technologies of adult learning]*. Kyiv: EKMO [in Ukrainian].
- Turkot, T. I. (2011). *Pedahohika vyshchoi shkoly [Pedagogy of high school]*. Kherson [in Ukrainian].
- Vovk, M. P., Filipchuk, N. O., Hryshchenko, Yu. V., Solomakha, S. O., & Sultanova L. Yu. (2019). *Tekhnolohii navchannia doroslykh v umovakh formalnoi i neformalnoi osvity [Technologies of adult learning in formal and non-formal education]: prakt. posib.* Kyiv [in Ukrainian].

Одержано 05.06.2020 р.

УДК 7.01.111.852:140.8:371.124:7
DOI: 10.33989/2226-4051.2020.21.218107

Світлана Соломаха, м. Київ
ORCID: 0000-0002-8737-9740

МИСТЕЦЬКО-ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНЯ У МАГІСТЕРСЬКІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН

У статті виявляється специфіка організації магістерської підготовки викладачів мистецьких дисциплін у системі вищої педагогічної освіти. Формування професійної компетентності викладачів мистецьких дисциплін вимагає введення в навчальний процес підготовки магістрів інноваційних освітніх технологій, зокрема мистецько-педагогічної майстерні як комплексу дидактично обґрунтованих форм, методів і прийомів розвитку художньо-естетичного світогляду викладачів мистецьких дисциплін, у рамках якої педагогічна інтерпретація твору мистецтва здійснюється для того, щоб виявити його смисл – авторську концепцію художнього образу.

Ключові слова: мистецька освіта; заклади вищої педагогічної освіти; магістерська підготовка; майбутні викладачі мистецьких дисциплін; педагогічна технологія; педагогічна майстерня.